

KS. ZBIGNIEW NIEMIRSKI

redaktor wydania

W wigilię Niedzieli Miłosierdzia zakończył się okres przygotowań i oczekiwania. W dzieje naszej wciąż młodej diecezji wpisał się kolejny ważny dzień, który będzie bez wątpienia dniem historycznym. Tak jak pamiętamy pobyt w Radomiu Jana Pawła II czy kard. J. Ratzingera, tak zapamiętamy uroczystość rozpoczęcia nawiedzenia parafii przez Matkę Bożą w znaku Jasnogórskiej Ikony. Zapraszamy na strony I oraz IV i V. W „Panoramie parafii” (str. VIII) królewska fara – kościół gdzie modlił się św. Kazimierz i gdzie właśnie rozpoczyna się nawiedzenie. ■

ZA TYDZIEŃ

- W „Panoramie parafii” RADOMSKA WSPÓLNOTA CHRYSYTA DOBREGO PASTERZA
- Skarżyskie SPOTKANIE LUDZI „CARITAS”

List Benedykta XVI na rozpoczęcie peregrynacji

Zbierajcie owoce nawiedzenia

Benedykt XVI przesłał na ręce bp. Zygmunta Zimowskiego list zawierający słowa jedności z diecezją radomską, rozpoczynającą nawiedzenie. List odczytał na początku liturgii bp Adam Odzimek.

„Wasza Eksceleńco! W tych dniach diecezja radomska rozpoczyna peregrynację obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Chętnie jednoczę się w duchu ze wszystkimi, którzy w osobistym i wspólnotowym spotkaniu z Maryją będą z ufnością do Niej się zwracać, by wypraszała potrzebne łaski. Jest to ważne wydarzenie religijne, które nawiązuje do poprzedniej peregrynacji Jasnogórskiej Pani w roku 1972. Wówczas prowadził ją po polskiej ziemi kard. Stefan Wyszyński, wielki Prymas Polski, dziś sługa Boży. Z radością wspominam dzień przed czterema laty, w którym dane mi było poświęcić jego pomnik przy radomskiej katedrze. Niech towarzyszą Wam jego słowa z rozpoczęcia tamtej peregrynacji: »Zyczymy Wam: Radujcie się i zbierajcie owoce wiary i miłości, posiewem zjednoczenia wszystkich serc. Nie wyłączajcie nikogo!«. Proszę o modlitwę także w mojej intencji i w intencjach całego Kościoła. Zawierzam opiece Matki Najświętszej, Drogi Bracie, Biskupów Pomocniczych, Biskupa Seniora, Kapłanów, Osoby konsekrowane i Wiernych świeckich diecezji radomskiej. Wszystkim z serca udzielam aposto-

skiego błogosławieństwa. Benedykt XVI, papież. Watykan, 20 kwietnia 2006 r.”.

Słów tych wysłuchała wielotysięczna rzesza wiernych zebranych na placu przed katedrą i wokół niej. Dzięki transmisjom radiowej i telewizyjnej w Eucharystii mogli wziąć udział wierni, którym nie dane było bezpośrednio uczestniczyć w uroczystości. ■

**Kard.
J. Ratzinger
w Radomiu
25 V 2002 r.**

CAŁA DIECEZJA POŚPIESZYŁA NA ROZPOCZĘCIE NAWIEDZENIA

Plan peregrynacji częstochowskiej Ikony obejmuje wszystkie parafie naszej diecezji. Będzie ona trwała do lipca przyszłego roku, a obraz nawiedzenia przybędzie także do kaplic i klasztorów. Parafie, które mają tę uroczystość niebawem, rozpoczęły już bezpośrednio przygotowania, inne będą to dopiero robić. Ale rozpoczęcie peregrynacji było mobilizacją jednych i drugich. Rejestracje autokarów i samochodów zaparkowanych na ulicach w pobliżu katedry świadczyły o obecności wiernych z każdego zakątka diecezji i chęci reprezentowania przeróżnych środowisk. Również tabliczki z nazwami parafii i ludowe stroje podpowiadały, skąd pośpieszyli wierni, aby powitać Matkę w pierwszym dniu nawiedzenia. ■

Pielgrzymi z Kunic w regionalnych strojach przyjechali ze swym wikariuszem ks. Marcinem Zarzyckim

Finał papieskiego konkursu

PRZYSUCHA, KOZIENICE, RADOM. Te oraz inne miejscowości diecezji reprezentowali laureaci konkursu „Moje spotkanie z Papieżem Polakiem”, zorganizowanego przez Międzypowiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Radomiu. Finałowe spotkanie odbyło się w radomskim seminarium. Przybyłych powitał ks. bp Zygmunt Zimowski, gratulując wiedzy i talentów.

Wręczenie nagród poprzedziły występy dwóch zespołów. Najpierw „Pol-Orffa”, zespół ze Społecznego Ogniska Muzycznego w Szydłowcu pod dyrekcją Tadeusza Gogacza dał godzinny koncert utworów muzyki klasycznej. Następnie ar-

tyści z Zespołu Szkół nr 1 w Przysusze wykonali cztery utwory z oratorium „Tu es Petrus” Piotra Rubika.

Jak poinformowała Jadwiga Bachamek, dyrektor MODN, konkurs zorganizowano w trzech kategoriach: literackiej, plastycznej oraz wiedzy o życiu i działalności Jana Pawła II, a tutaj głównie związków kard. Wojtyły i potem papieża z naszą diecezją. W konkursie wzięło udział 520 uczniów, wśród których wyłoniono zwycięzców w czterech kategoriach wiekowych. Na rocznicę pobytu Jana Pawła II w Radomiu organizatorzy planują wydanie publikacji z najlepszymi pracami literackimi i plastycznymi uczestników konkursu.

Bartosz Budny z Kozienic, Agata Lutek ze Słowików Starych oraz Pola Bartosiewicz z Kozienic – laureaci konkursu plastycznego w najmłodszej grupie

Dziennikarzom o nawiedzeniu

KURIA DIECEZJALNA. W sali konferencyjnej bp Zygmunt Zimowski oraz bp Stefan Siczek spotkali się z pracownikami prasy, radia i telewizji (na zdjęciu) obejmującymi swym zasięgiem teren diecezji. Dla dziennikarzy przygotowano zestaw materiałów, mających ułatwić im relacjonowanie inauguracji i przebiegu nawiedzenia ko-

pii Jasnogórskiego Obrazu. Bp Zimowski przedstawił duszpasterskie cele peregrynacji, natomiast bp Siczek ukazał obecnym historyczną perspektywę pierwszego i obecnego nawiedzenia. Ks. Grzegorz Senderski, dyrektor wydziału duszpasterskiego, przekazał informacje związane z programem inauguracji nawiedzenia.

Projekt pomnika

MUZEUW SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ w Radomiu było miejscem spotkania z twórcą projektu pomnika Radomskiego Czerwca prof. Maciejem Szańkowskim. Projekt pomnika powstał na konkurs ogłoszony przez „Solidarność” Ziemi Radomskiej. W czasie spotkania artysta przedstawił model pomnika, jak również projekt ukształtowania jego otoczenia. Proponowana przez prof. Szańkowskiego lokalizacja dla jego dzieła to plac Jagielloński. Monumentalny i bardzo wymowny w swym kształcie pomnik upamiętni wydarzenia, których data zapisana została w historii Polski i Europy. Maciej Szańkowski urodził się

Artysta rzeźbiarz i jego projekt

w 1938 r. w Woli Libertowskiej. Jest twórcą rzeźb i rysunków znajdujących się w zbiorach galerii i muzeów w kraju i za granicą.

Z myślą o bezpieczeństwie

JASIONNA. Zabytkowy drewniany kościół w Jasionnej posiada bardzo solidny i nowoczesny system zabezpieczeń przeciwpożarowych i antywłamaniowych. Taką ocenę uzyskał po ostatniej policyjnej kontroli zabezpieczenia świątyni przeprowadzonej na Mazowszu. Proboszcz parafii ks. kan. Zdzisław Wołos mówi, że pierwsze systemy zabezpieczeniowe zostały zainstalowane 15 lat temu. Od tamtej pory były kilkakrotnie unowocześniane. Obecny system reaguje nawet na przepaloną żarówkę. Sprawdzał się też w praktyce,

gdyż dzięki niemu w latach ubiegłych udaremnione zostały próby podpalenia i włamań.

Najstarsza wzmianka o parafii w Jasionnej pochodzi z 1443 r.

Remont elewacji kościoła

MAGNUSZEW. Z powodu złego stanu elewacji kościoła parafialnego rozpoczęto prace remontowe. Jak poinformował proboszcz ks. kan. Florian Rafałowski, przedsięwzięcie budowlane jest jednym z etapów przygotowań do jesienno-nawiedzenia. Prace potrwać kilka tygodni. Wykonują je specjaliści z Warki, którzy zbili już

stare kruszące tynki i położyli nowe, specjalnie wzmocnione. Nad frontonem kościoła zostanie też wymieniona stara dachówka. Ostatnim etapem remontu będzie pomalowanie nowej elewacji kościoła w dwóch odcieniach koloru żółtego. Późnobarokowa świątynia w Magnuszewie została zbudowana w latach 1786–1787.

Sprostowanie

W poprzednim numerze na str. II w informacji o studenckiej ikonie Czarnej Madonny podaliśmy błędnie nazwisko jednej z autorek obrazu. Jest nią Magdalena KIERKUŚ. Przepraszamy!

REDAKCJA

Srebrny jubileusz ingresu bp. Edwarda Materskiego

Jesteśmy mu wdzięczni

25 lat temu w bazylice sandomierskiej ks. bp Edward Materski obejmował posługę pasterską w diecezji. Następnego dnia – przy licznych udziałzie diecezjan – celebrował Mszę św. w radomskim kościele Opieki Najświętszej Maryi Panny. Jest pierwszym biskupem radomskim i może powiedzieć o sobie, że był jedynym biskupem sandomiersko-radomskim.

MARTA DEKA

Dziennik codziennych zajęć kard. Stefana Wyszyńskiego prowadzony był nieprzerwanie. Tak było także w okresie choroby i ostatnich dni ziemskiej drogi Prymasa Tysiąclecia. Czytamy tam, że w południe 6 kwietnia 1981 r. w warszawskiej rezydencji Prymasów stawiał się bp Edward Materski. Jak miało się okazać, był ostatnim nowo mianowanym ordynariuszem, którego przed śmiercią przyjmował Ksiądz Prymas.

Lata 80. były czasem zmagania z ówczesną władzą; troski o internowanych i pozbawionych pracy w stanie wojennym, a jednocześnie nadawania diecezji kształtu, jakiego domagały się czasy i ich wyzwania. Uzyskanie zmiany nazwy diecezji – z sandomierskiej na sandomiersko-radomską – pomogło w budowaniu duszpasterskiego centrum w największym mieście diecezji. Sześć długich lat bp Materski otrzymywał odmowne odpowiedzi na prośby o zgodę na budowę w Radomiu gmachu seminarium. Równoległe tworzone były nowe placówki duszpasterskie, które – bardzo często w atmosferze czynnej wrogości

władz – powoli stawiały się nowymi parafiami. W sumie powstało ich ponad sto, nie licząc kaplic i punktów katechetycznych.

Lata 90. stały się czasem budowania diecezji w ojczyźnie wchodzącej w burzliwy okres przemian ustrojowych. Trwała już budowa imponującego gmachu Wyższego Seminarium Duchownego. Poświęcił go Jan Paweł II, który 4 czerwca 1991 r. przebywał w Radomiu w czasie pielgrzymki do ojczyzny. Był to najważniejszy dzień w dziejach miasta i ówczesnej die-

Od lat komputer jest codziennym narzędziem pracy bp. Edwarda Materskiego

Życzenia najmłodszym diecezjan dla nowego Ordynariusza

cezji. Rok później powstała diecezja radomska, a bp Edward Materski stał się jej pierwszym ordynariuszem. Bardzo szybko ukonstytuowały się diecezjalne instytucje: kuria i seminarium duchowne, w którym swą siedzibę znalazły Dom Księży Seniorów oraz diecezjalna drukarnia i wydawnictwo. Z myślą o kształceniu katechetów świeckich zaistniały Kolegium Katechetyczne i Radomski Instytut Teologiczny związany z KUL, który w ciągu ośmiu lat dał diecezji niemal trzystu ma-

ARCHIWUM AVE

gistrów teologii. Powstały „AVE – Pismo Diecezji Radomskiej” oraz rozgłośnia radiowa o tej samej nazwie. Była ona pierwszym radiem regionalnym w Radomiu. Jednocześnie wielką troską księdza biskupa był Kościół na Wschodzie, który zawsze mógł liczyć na jego pomoc.

Pasterska troska owocowała uznaniem licznych środowisk. Dowodem tego jest honorowe obywatelstwo Radomia, Skarżyska-Kamiennej i Chmielnika – pierwszej placówki duszpasterskiej ks. Materskiego.

Nowe tysiąclecie nie stało się czasem zwolnienia tempa prac. Wręcz przeciwnie – bp Materski angażuje się czynnie w wiele prac duszpasterskich. Pełni posługę biskupią w parafiach diecezji. Od lat jest redaktorem czytanek majowych, publikacji zawierających konferencje adwentowe i wielkopostne. Wydał książki z katechezami biblijnymi dla rodzin i dzieci. Jest opiekunem wydziału katechetycznego, służąc mu wieloletnim doświadczeniem. Jako honorowy członek radomskiego KIK-u czynnie uczestniczy w jego zebraniach. Publikuje artykuły komentujące bieżące wydarzenia religijne i społeczne. Każdego tygodnia wygłasza konferencje na antenie Radia Plus.

Z okazji jubileuszu ingresu życzymy Księdzu Biskupowi opieki Matki Bożej Miłosierdzia, której koronacji w wileńskim wizerunku był świadkiem. Jesteśmy mu wdzięczni za wszystko, co dla nas uczynił i nadal nie przestaje czynić.

KS. ZBIGNIEW NIEMIRSKI

■ R E K L A M A ■

plus
radio
łagodne przeboje
www.plus.radom.pl

STARACHOWICE KOZIENICE
PIONKI SKARŻYSKO-KAMIENNA
GRÓJEC **RADOM** IŁŻA
SZYDŁOWIEC PRZYSUCHA
ZWOLEŃ BIAŁOBRZEGI

90.7 fm

W Radomiu rozpoczęło się nawiedzenie diecezji

Posiew wia

W przeddzień 30. rocznicy robotniczego protestu obraz nawiedzenia nie mógł stanąć w Radomiu w innym miejscu, niż przy pomniku upamiętniającym tamten czas. Tutaj 15 lat temu modlił się także Jan Paweł II.

tekst
KS. ZBIGNIEW NIEMIRSKI

zdjęcia
MAREK PIEKARA

W sobotę 22 kwietnia o godz. 6.00 w jasnogórskiej Kaplicy Cudownego Obrazu celebrowana była Msza św., którą sprawowało trzech radomskich księży proboszczów, reprezentujących diecezję: ks. inf. Jerzy Banaśkiewicz – proboszcz parafii pw. św. Teresy, ks. prał. Jan Niziołek, proboszcz parafii pw. Chrystusa Króla oraz ks. prał. Grzegorz Senderski – proboszcz parafii pw. św. Urszuli Ledóchowskiej, a zarazem dyrektor wydziału duszpasterskiego kurii. Po Eucharystii samochód-kaplica z obrazem nawiedzenia wyjechał w stronę Radomia. W Sulejowie nad Pilicą odbyła się ceremonia powitania Ikony w granicach diecezji radomskiej. Obraz witali duszpasterze i wierni z dekanatów i parafii zachodniej części diecezji. W tym momencie obraz wrócił na szlak nawiedzenia. Po drodze witali go diecezjanie w Opocznie, Gielniowie, Przysusze i innych miejscowościach leżących między Sulejowem i Radomiem.

Przy pomniku radomskiego protestu z 1976 r. słowo powitania

Maryję witali biskupi (na zdjęciu od lewej: **kard. S. Dziwisz, abp J. Kowalczyk i bp Z. Zimowski) oraz świeccy, m.in. żołnierze i dzieci w strojach regionalnych**

wyłosił biskup radomski Zygmunt Zimowski, a zakończył je modlitwą za ojczyznę ks. Piotra Skargi. Ulicą 25 czerwca, której nazwa przywołuje dzień radomskich wydarzeń, ku katedrze ruszyła procesja, gdzie trwała już modlitwa oczeki-

wania. Przewodniczył jej, a potem w świadomym uczestnictwie pomagał komentarem ks. Piotr Turzyński, wykładowca patrystyki w radomskim seminarium. W procesji zmierzającej ku katedrze szli biskupi z abp. Józefem Kowalczykiem – nuncjuszem apostolskim i abp. Józefem Michalikiem – przewodniczącym Konferen-

ezji przez Maryję w znaku Jasnogórskiej Ikony

ry i miłości

Obraz nawiedzenia niosły na ramionach również przedstawicielek żeńskich zgromadzeń zakonnych

konnych, młodzieży matrykalnej, wojska, policji, straży miejskiej, strażaków i leśników.

O godz. 11.00 na placu przed katedrą rozpoczęła się Msza św., której przewodniczył kard. Stanisław Dziwisz. Po odczytaniu listu skierowanego na tę uroczystość przez Benedykta XVI i słowach powitań przez przedstawicieli władz diecezji Maryję w znaku Jasnogórskiej Ikony witali przedstawiciele parafii katedralnej ze swym proboszczem ks. prał. Edwardem Poniewierskim, pierwszej wspólnoty na szlaku nawiedzenia.

cji Episkopatu Polski, reprezentanci kapituły diecezji, duchowieństwa, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz uczelni Radomia, a także organizacji świeckich. Nie zabrakło również służb mundurowych. Obraz w procesji nieśli przedstawiciele „Solidarności”, księża, sióstr za-

Kard. Dziwisz powrócił w homilii do osobistych wspomnień. Był w Radomiu w czasie pierwszego nawiedzenia, gdy kard. Karol Wojtyła z kard. Stefanem Wyszyńskim i bp. Piotrem Gołbiewskim – dziś sługami Bożymi – wśród zaskoczonego tłumu wiernych wnosili odzyskany obraz nawiedzenia. Towarzyszył Janowi Pawłowi II w czasie radomskiej pielgrzymki w czerwcu 1991 r. Przypominał uczestnikom liturgii papieską homilię

z radomskiego lotniska, poświęconą piątemu przykazaniu Dekalogu i wspominał wiejący wówczas wiatr, w którym Ojciec Święty – w słowie kończącym liturgię – postrzegał jawny symbol powiewu Ducha Świętego. Ksiądz Kardynał mówił także o współczesnych problemach i zagrożeniach. Z drugiej strony wskazywał na przestrzenie niosące nadzieję i radość.

Liturgia rozpoczynająca nawiedzenie posiadała bardzo bogatą oprawę. Śpiewowi wiernych towarzyszyła orkiestra i śpiew chóru. Nad całością czuwali księża Henryk Ćwiek, Wojciech Szary i Dariusz Rot. Asystę liturgiczną zapewniło Wyższe Seminarium Duchowne, a ceremoniarzem był ks. Dariusz Skrok, który 15 lat temu tę samą rolę pełnił w czasie spotkania z Janem Pawłem II. W tę część uroczystości zaangażowani byli też przedstawiciele parafii katedralnej i działających przy niej wspólnot i duszpasterstw.

Na zakończenie uroczystości bp Stefan Siczek, w akcie zawierzenia, oddał obecnych i całą diecezję w opiekę Matce Bożej. Po Mszy św. obraz nawiedzenia do katedry wnieśli reprezentanci duszpasterstwa akademickiego.

Na powitanie Matki Bożej mieszkańcy Radomia przyozdobili okna i balkony

Powyżej: **W Radomiu nie mogło zabraknąć „Solidarności”**

Poniżej: **Po Mszy św. na placu przed katedrą obraz został wniesiony do świątyni**

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu zaprasza

W poszukiwaniu praprzodka

Od wieków zadawano sobie pytanie o pochodzenie człowieka. Bezskutecznie próbowali odpowiedzieć na nie filozofowie w starożytności. Wiek XVIII przyspieszył studia nad prehistorią dzięki nowo zdobytej wiedzy o ludziach pierwotnych.

Poziom wiedzy osiągnięty w wieku XIX podzielił prehistorię na trzy okresy: stadium pierwotne ze społeczeństwem łowców, okres przejściowy, dla którego charakterystyczny jest koczowniczy styl życia, i ostatnią fazę z rozwojem rolnictwa. Studia nad prehistorią i wciąż nowe znaleziska archeologiczne są podstawowym źródłem w badaniach nad pradziejami. Dzięki nim można osiągnąć wyniki ściśle naukowe.

W radomskim muzeum do końca maja można obejrzeć wystawę, która jest rekonstrukcją postaci praprzodków człowieka – hominidów, jak i innych naczelnych. Odwiedzając wystawę, dowiemy się, że najciekawsze świadectwa z życia naszego od-

KRYSZYNA PIOTROWSKA

ległego praprzodka pochodzą z obszaru Wielkiego Rowu Tektonicznego, biegnącego od Morza Czerwonego do wielkich jezior zwrotnikowych. W skamieniałej warstwie wulkanicznego popiołu w 1976 r. odnaleziono w Tanzanii ślady stóp pochodzące sprzed 3,5 mln lat. Ślady – jak wynika z analizy – należały do trzech osobników: dziecka i dwojga dorosłych. Można przypuszczać, że to pierwsze odnalezione ślady pozosta-

Łowca mamutów

wione przez wędrującą rodzinę. W Etiopii, w 1974 r., odkryto szkielet młodej kobiety żyjącej 3,2 mln lat temu. Analiza kości umożliwiła rekonstrukcję jej wyglądu fizycznego. Naukowcy nazwali ją Lucy, gdyż w dniu, w którym odkryto jej szczątki, słuchali piosenki Beatlesów „Lucy in the Sky with Diamonds”. Odlew 47 fragmentów kostnych odnalezionych wtedy w Etiopii i wykonana na ich podstawie rekonstrukcja postaci w natural-

nej wielkości to jedno z eksponatów wystawy. – Może właśnie tak wyglądała nasza pramatka? – zastanawia się Marek Słupek, kustosz wystawy.

Dla zwiedzających przygotowano wiele niespodzianek, jak choćby zrekonstruowanego przedstawiciela zwierząt naczelnych, gigantopiteka, którego szczątki, liczące 6 mln lat, znaleziono na terenie Chin. Ta ogromna małpa miała około 3,5 metra wzrostu i mogła ważyć do 350 kg. Możemy zajrzeć do jaskini praprzodka, obejrzeć, jak wyglądało wejście do chaty łowców mamutów sprzed 15 tysięcy lat. Zrekonstruowano je na podstawie znaleziska na Ukrainie; były to kości mamutów i skóry zwierząt.

Czy możemy odpowiedzieć na pytanie o pochodzenie człowieka? Nie, ale znajdziemy odpowiedź na wiele innych pytań dotyczących naszej przeszłości. A nasza wiedza o tym, co robili i czym zajmowali się nasi praprzodkowie, będzie o wiele pełniejsza.

KRYSZYNA PIOTROWSKA

Gorąco polecamy

Nikt nie jest dobry w samotności

„Nikt nie jest dobry w samotności. Filozofia społeczna ks. Józefa Tischnera” – to pełny tytuł książki autorstwa ks. Andrzeja Jędrzejewskiego, która ukazała się na radomskim rynku wydawniczym. Dedykowana została pamięci bp. Jana Chrapka.

Patrząc na człowieka, mając zakreślony horyzont dobra – tak definiuje agatologię uprawianą przez autora „Etyki solidarności” ks. Jędrzejewski, wykładowca katolickiej nauki społecznej w Wyższym Seminarium Duchownym i adiunkt radomskiego Instytutu Teologicznego przy Uniwersytecie

Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Agatologia to ta część refleksji społeczno-fi-

lozoficznej, która osobę czyni nie tylko podmiotem, ale też najwyższą wartością. Wychojąc z tej perspektywy, a więc od konkretnego człowieka, ks. Jędrzejewski przechodzi do budowania konstrukcji o wymiarze społecznym. Czyń to, odwołując się do publikacji i wyrażonych w nich przekonaniań ks. Tischnera. Nie jest przy tym jedynie suchym obserwatorem. Stanowiska krakowskiego filozofa ocenia, zestawia z poglądami innych współczesnych myślicieli, zgadza się z nimi, bądź polemizuje. Jest to pierwsza na polskim rynku monografia społecznej myśli ks. prof. Józefa Tischnera.

Książka jest lekturą dla wytrwałych i dociekliwych. Ale warto podjąć ten trud, bo któż z nas nie dyskutuje o naszej codzienności i nie przygląda się jej. Czyńmy to często intuicyjnie, niekiedy „po omacku”. Tymczasem w prezentowanej książce możemy znaleźć solidne podstawy do dyskusji i zrozumieć szereg mechanizmów budujących naszą rzeczywistość.

Wydawcą książki jest radomska Wyższa Szkoła Biznesu im bp. Jana Chrapka. Jest to już kolejna inicjatywa tej uczelni, pozostającej ciągle otwartą na sprawy społeczne w duchu jej Patrona.

KS. ZBIGNIEW NIEMIRSKI

Nowe drzwi radomskiego seminarium

Dar armeńskiego artysty

Ewangeliczne sceny i postacie sług Bożych przedstawił Aram Shakhbazyan na drzwiach Wyższego Seminarium Duchownego w Radomiu.

Drzwi wykute są w blasze miedzianej o grubości 6 milimetrów. Na zewnętrznej stronie zostały przedstawione cztery sceny z Ewangelii dzieciństwa: zwiastowanie, pokłon pasterzy, ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni i ucieczka Świętej Rodziny do Egiptu. Od wewnątrz artysta umieścił prawie naturalnej wielkości postacie Jana Pawła II i kard. Stefana Wyszyńskiego. Drzwi są darem rzeźbiarza dla seminarium; jak sam mówi – wyrazem jego przyjaźni i wdzięczności dla diecezji oraz wikariusza biskupiego ks. prał. Stanisława Pindery.

Aram Shakhbazyan jest profesorem Akademii Sztuk Pięknych w Erewanie. Jego prace znajdują się w wielu muzeach świata, między innymi w Mediolanie. Dzieła artysty otrzymały liczne osobistości, wśród nich Indira Gandhi. W rodzinnej Armenii, Rosji i innych krajach tamtego regionu znaleźć można wiele pomników jego projektu i wykonania.

W Polsce Aram Shakhbazyan przebywa od ośmiu lat. Mieszka i tworzy w Przysiekach pod Jasłem. Tutaj wykonał między innymi portret Ojca Pio, który w Krakowie Janowi Pawłowi II wręczyli ojcowie francuszczykowie.

**Zamontowanie
drzwi wymagało
pracy całego
zespołu**

Aram Shakhbazyan

Seminaryjne drzwi nie są pierwszym dziełem artysty znajdującym się w naszej diecezji. Wykonane przez niego drzwi wejściowe ma również kościół Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Starachowicach, gdzie proboszczem jest ks. Pindera. Rzeźbiarz robi także stacje Drogi Krzyżowej.

W swojej twórczości Aram Shakhbazyan podejmuje tematykę nie tylko sakralną; przykładem może być „Bitwa Polaków z Tatarami”, przedstawiająca ok. 300 wykutych w miedzi postaci, a na naszym terenie popiersie Józefa Brandta znajdujące się przed Zespołem Szkół Plastycznych w Radomiu. **MD**

Zapowiedzi

■ KALENDARIUM NAWIEDZENIA

30 KWIEŃCIA (NIEDZIELA) – Radom, pw. św. Józefa Oblubieńca NMP (os. Młodzianów)

1 MAJA (PONIEDZIAŁEK) – Radom, pw. Świętej Rodziny (ul. Kelles-Krauz)

2 MAJA (WTOREK) – Radom, pw. Chrystusa Króla (os. Gołębiów I)

3 MAJA (ŚRODA) – Radom, pw. MB Królowej Świata (księża filipini)

4 MAJA (CZWARTEK) – Radom, pw. Chrystusa Nauczyciela (przy Wyższym Seminarium Duchownym)

5 MAJA (PIĄTEK) – Groszowice

6 MAJA (SOBOTA) – Radom, pw. Chrystusa Dobrego Pasterza (os. Południe I)

7 MAJA (NIEDZIELA) – Radom, pw. św. Stanisława (kościół garnizonowy)

■ ZAPROSZENIE NA PIELGRZYMKĘ

Akcja Katolicka przy katedrze ONMP w Radomiu zaprasza od 12 do 14 maja na pielgrzymkę do Lichenia, Torunia, Gietrzwałdu i Świętej Lipki. Bliższe informacje pod numerami tel.: 048 362 42 42, 0604 203 204.

■ I DIECEZJALNY FESTIWAL AMATORSKICH FILMÓW RELIGIJNYCH

Wydział Duszpasterski Kurii Diecezji Radomskiej, parafia św. Jana Chrzciciela w Zakrzewie, Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska”, Diakonia Ewangelizacji Ruchu Światło-Życie, Studio Filmowe „Video-Kadr” zapraszają do udziału w I Diecezjalnym Festiwalu Amatorskich Filmów Religijnych Radom 2006.

Festiwal odbywać się będzie 13 i 14 października 2006 roku w OKiS „Resursa Obywatelska” w Radomiu.

Filmy wraz z wypełnionym formularzem uczestnictwa należy nadsyłać do 1 września 2006 roku pod adresem: parafia św. Jana Chrzciciela w Zakrzewie, Zakrzew 53, 26-652 Zakrzew, z dopiskiem „Festiwal”.

Każdy autor może przysłać dowolną liczbę filmów (fabularne, dokumentalne i animowane). Czas trwania jednego filmu nie może przekroczyć 20 minut. Tematyka filmów musi być inspirowana lub związana z chrześcijaństwem, powinna dotyczyć pytań i problemów współczesnego człowieka w kontekście jego relacji z Bogiem i innymi ludźmi.

Pełny regulamin festiwalu oraz formularz zgłoszeniowy można znaleźć na Portalu Diecezji Radomskiej: www.Radom.opoka.org.pl

PANORAMA PARAFII
Parafia pw. św. Jana w Radomiu

Królewska fara

Parafianie noszą w pamięci żywe wspomnienie tego, że nie tylko wewnątrz, ale i nocami przed wejściem do kościoła modlił się król Kazimierz – patron miasta i diecezji.

Św. Kazimierz od 22 lat patronuje miastu. Choć w ostatnich latach zbudowany został i dedykowany mu nowy kościół, z osobą Świętego związana jest świątynia, którą przy rynku w XIV w. wzniesli mieszczanie – fara.

Chlubna historia

Parafia farna jest w mieście najstarsza. Przez długie stulecia była jedyna. Nie dziwi więc, że do kancelarii zaglądną ludzie, którzy w starych dokumentach szukają swych korzeni.

Obok kościoła stał królewski zamek, o którego kształt spierają się historycy i archeolodzy. I w kościele, i na zamku działy się sprawy ważne. Podpisano tutaj konstytucję Nihil novi. Gościli tu papiescy legaci i królowie od Kazimierza Wielkiego po Kazimierza Jagiellończyka. Przez 150 lat, poczynając od roku 1613, do fary przychodzili delegaci trybunałów radomskich. W tej świątyni Fryderyk Jagiellończyk, brat św. Kazimierza, otrzymał kardynalskie insygnia.

Niewiele jest starych świątyń, którym dzieje oszczędziłyby katastrof.

MARTA DEKA

Farę to szczęśliwie ominęło. Pierwotny gotycki kształt świątyni dopełniły kaplice wznoszone według nowych mód architektonicznych i także elementy wystroju. Kościół został wpisany do katalogu kulturowego dziedzictwa Polski.

Nielatwe dziś

Parafia liczy około 6 tys. osób, dziesięciokrotnie mniej niż dwadzieścia kilka lat temu. Z parafii macierzystej powstała istna mozaika nowych wspólnot. Farę zamieszkują w dużej części ludzie starsi. To sprawia, że z jednej strony radomskie bezrobocie jest tu mniejsze, ale z drugiej obecna jest bieda emeryta i rencisty.

Wierni mają swe zrozumiałe przyzwyczajenia, a te kierują ich do sąsiadujących z farą kościołów bernardynów i jezuitów.

Ale przecież i w kościele farnym są ciągle żywe formy, które zrodziły się przed wielu laty. Przykładem może być Straż Honorowa Serca Jezusowego, która działa od 1924 r. Młodzież angażującą się w życie parafii gromadzi Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży. Liturgii towarzyszy śpiew scholi, prowadzonej przez siostry michalinki, które w parafii pracują od ponad 50 lat. Od kilku miesięcy siostry mieszkają w odrestaurowanym domu przy ul. Wernera, i tutaj przenieśli oratorium, w którym gromadzą dzieci wymagające szczególnej troski.

W planie rozwoju Radomia zaistniał program nazwany rewitalizacją Starego Miasta. Jego zwiastunem jest przebudowa ul. Rwańskiej, przy której stoi kościół. Rosną też nowe domy. Przybywa nowych parafian.

KS. ZBIGNIEW NIEMIRSKI

**Radomska fara
górjuje nad starą częścią
Radomia**

**KS. PRAŁAT
STANISŁAW
KULA**

Święcenia kapłańskie – 8 VI 1963, Sandomierz. Wikariaty: Ożarów Opatowski, Błogie, Wrzos, Krępa Kościelna, Skrzyńsko, Łągów Opatowski. Probostwa: Słupia Nadbrzeżna, Jankowice Radomskie, od 2001 r. obecna parafia.

ZDANIEM PROBOSZCZA

W poprzedniej parafii pracowałem ponad 20 lat. Tutaj jestem od lat pięciu. Biorąc pod uwagę trudną sytuację materialną moich parafian, uważam za wielki sukces, że udało się nam przeprowadzić dzieło budowy ogrzewania świątyni. Dzięki temu wielu starszych może także i zimą – bez obaw o zdrowie – uczestniczyć w nabożeństwach. Mam głosy parafian, którzy cieszą się, że nam się to udało.

Jednakże wyzwania są znacznie większe. Po wielkiej liczebnie wspólnotie pozostały budynki parafialne, które dziś nie znalazły jeszcze swego przeznaczenia. Moją wielką troską jest wikariat, rozpoznawalny wśród farnych zabudowań dzięki ścianom z czerwonej cegły. Wymaga generalnej przebudowy. Wewnątrz posiada drewniane stropy, a ich stan jest bardzo zły. Właściwie należałoby zostawić jedynie ściany budynku, a resztę na nowo przebudować. Wiem, że w obecnej sytuacji taka inwestycja jest niemożliwa. Mam nadzieję, że plany władz miejskich odnośnie do tej części miasta sprawią, że radomska fara i jej otoczenie odzyskają należy im kształt.

Zapraszamy na Msze św.

- W niedziele i święta: 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 18.00.
- W dni powszednie: 7.00, 8.15, 18.00.